

**Релігійна організація «Вищий духовний навчальний заклад
«Таврійський християнський інститут»
(РО «ВДНЗ «ТХІ»)**

**ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
РО «ВДНЗ**

«Таврійський християнський інститут»»

Голова Вченої ради

канд. філос. наук

СИНІЙ В.С.

(протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.)

введено в дію наказом ректора

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОДІЮ БУЛІНГУ
У ТАВРІЙСЬКОМУ ХРИСТІЯНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ**

Київ-2025

Розроблено: Таврійським християнським інститутом

I. Загальні положення

1.1. Положення про запобігання та протидію булінгу у Таврійському християнському інституті (далі – Положення) розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», «Про звернення громадян», «Про інформацію», «Про захист персональних даних», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» та Статуту Таврійського християнського інституту.

1.2. Метою запобігання та протидії булінгу (цькування) в Таврійському християнському інституті (далі - ТХІ) є створення безпечного освітнього середовища, що включає емоційно-психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу.

1.3. До завдань у сфері запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в ТХІ належать:

1.3.1. Визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування);

1.3.2. Підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про форми, прояви, причини та наслідки булінгу (цькування);

1.3.3. Формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;

1.3.4. Заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобіганню булінгу (цькуванню);

1.3.5. Своєчасне реагування на випадки булінгу шляхом передбачених заходів, спрямованих на припинення насильства та надання допомоги постраждалим особам.

1.4. Дія Положення поширюється на усіх осіб, які перебувають у трудових чи інших договірних відносинах з ТХІ (здобувачі вищої освіти; педагогічні, науково-педагогічні працівники; особи, які працюють за договором цивільно-правового характеру; наймані працівники та інші).

II. Визначення термінів

2.1. Булінг (цькування) – це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

2.1.1. Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

2.1.1.1. Систематичність (повторюваність) діяння;

2.1.1.2. Наявність сторін - кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

2.1.1.3. Дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

2.2. Кривдник - особа, яка вчинила насильство у будь-якій формі.

2.3. Особа, яка постраждала від насильства (далі - постраждала особа) - особа, яка зазнала насильства у будь-якій формі.

2.4. Економічне насильство - форма насильства, що включає умисне позбавлення їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні необхідних послуг, примушування до безоплатної праці, інші правопорушення економічного характеру.

2.5. Психологічне насильство - форма насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

2.6. Сексуальні домагання - дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах освітнього, трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування.

2.7. Фізичне насильство - форма насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

2.8. Кібербулінг (електронний булінг) - форма насильства, що вчиняється за допомогою електронних засобів комунікації. «Зброєю» кібербулера стають соціальні мережі, форуми, чати, мобільні додатки тощо. Будь-які її форми мають на меті дошкулити, нашкодити чи принизити людину віртуально, дистанційно, без фізичного насильства. Метою кібербулінгу є навмисна провокація чи залякування задля отримання влади над людиною та психологічної насолоди від її страждань.

2.9. Запобігання насильству – це система заходів, що здійснюються керівництвом ТХІ, а також іншими учасниками освітнього процесу, та спрямовані на підвищення рівня обізнаності щодо форм, причин і наслідків насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються.

2.10. Протидія насильству – це система заходів, що здійснюються керівництвом ТХІ, а також іншими учасниками освітнього процесу, та

спрямовані на припинення насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, належне розслідування випадків насильства.

2.11. Дискримінація – це ситуація, за якої особа та/або група осіб за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Ш. Напрями протидії булінгу (цькуванню)

3.1. Запобігання булінгу (цькуванню) у ТХІ здійснюється шляхом реалізації наступних стратегій:

3.1.1. Інформування.

ТХІ надає на своєму веб-сайті відкритий доступ до такої інформації та документів:

3.1.1.1. «Правила поведінки здобувачів освіти у ТХІ»;

3.1.1.2. «План заходів РО «ВДНЗ «Таврійський християнський інститут»», спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню)»;

3.1.1.3. «Порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу в РО «ВДНЗ «Таврійський християнський інститут»»;

3.1.1.4. «Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в РО «ВДНЗ «Таврійський християнський інститут»»;

3.1.1.5. Зразок заяви.

3.1.2. Діагностика.

Діагностика проводиться періодично в процесі моніторингу, зміст і засоби якого визначаються відповідно до ситуації. Опитування учасників освітнього процесу проводяться анонімно.

3.1.3. Виховання.

Важливим завданням профілактики насильства є просвітницька робота, яку здійснюють педагогічні працівники та особа, відповідальна за створення безпечного освітнього середовища у ТХІ. Вони постійно впливають на соціально-психологічний клімат студентських груп та проводять заходи для запобігання булінгу (цькуванню) серед здобувачів освіти.

3.1.4. Своєчасна реакція на повідомлення про випадки булінгу (цькування).

Формування готовності усіх учасників освітнього процесу негайно повідомляти та реагувати на будь-які випадки булінгу в ТХІ.

IV. Права та обов'язки учасників освітнього процесу

4.1. Обов'язки ректора ТХІ:

4.1.1. Здійснює загальний контроль за недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації) за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками;

4.1.2. Здійснює загальний контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькування) в ТХІ;

4.1.3. Розглядає заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів вищої освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видає рішення про проведення розслідування; скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та вживає відповідних заходів реагування.

4.2. Права та обов'язки здобувачів вищої освіти:

4.2.1. Права:

4.2.1.1. Повага людської гідності;

4.2.1.2. Захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача вищої освіти;

4.2.1.3. Отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, що постраждала від булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування);

4.2.1.4. Повідомляти керівництво ТХІ про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів вищої освіти, педагогічних та науково-педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

4.2.2. Обов'язки:

4.2.2.1. Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;

4.2.2.2. Відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;

4.2.2.3. Дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку ТХІ;

4.2.2.4. Захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства.

4.3. Права та обов'язки педагогічних та науково-педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу:

4.3.1. Права:

4.3.1.1. Захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

4.3.2. Обов'язки:

4.3.2.1. Дотримуватися педагогічної етики;

4.3.2.2. Поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;

4.3.2.3. Настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до християнських цінностей та моралі;

4.3.2.4. Формувати у здобувачів вищої освіти усвідомлення необхідності дотримання Конституції та законів України.

4.3.2.5. Виховувати у здобувачів вищої освіти повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України та навколишнього природного середовища;

4.3.2.6. Формувати у здобувачів вищої освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;

4.3.2.7. Захищати здобувачів вищої освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психологічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача вищої освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території Інституту алкогольних напоїв, наркотичних засобів та паління;

4.3.2.8. Дотримуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку ТХІ, виконувати свої посадові обов'язки;

4.3.2.9. Повідомляти керівництво ТХІ про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних та науково-педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб;

4.3.2.10. Вживати невідкладні заходи для припинення булінгу (цькування).

4.4. Права та обов'язки батьків здобувачів вищої освіти:

4.4.1. Права:

4.4.1.1. Отримувати інформацію про діяльність ТХІ, у тому числі щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування), про результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти в ТХІ та його освітньої діяльності;

4.4.1.2. Подавати ректору ТХІ заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно будь-якого учасника освітнього процесу;

4.4.1.3. Вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно будь-якого учасника освітнього процесу.

4.4.2. Обов'язки:

4.4.2.1. Сприяти керівництву ТХІ у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);

4.4.2.2. Виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування).

V. Подання та розгляд заяв (повідомлень) про випадки булінгу (з дотриманням конфіденційності)

5.1. Усі здобувачі вищої освіти ТХІ, педагогічні та науково-педагогічні працівники, батьки та інші учасники освітнього процесу повинні обов'язково повідомити ректора ТХІ про випадки булінгу (цькування), свідками чи учасниками якого вони стали, або мають підозри про його вчинення щодо інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які мають достовірну інформацію від інших осіб.

5.2. На ім'я ректора ТХІ пишеться заява або повідомлення (конфіденційність гарантується) про випадок булінгу (цькування) на електронну адресу ТХІ: tci.ofis@gmail.com та/або електронну адресу ректора ТХІ В. С. Синього: valentinsiniy@gmail.com Також заява може бути подана у паперовому вигляді та надана секретареві ТХІ, який повинен її зареєструвати.

5.3. Протягом двох робочих днів після отримання заяви (повідомлення) про випадок булінгу, ректор ТХІ зобов'язаний видати наказ про проведення розслідування та створення комісії з розгляду випадку булінгу (цькування), скликає її засідання.

VI. Реагування на виявлені випадки булінгу

6.1. Підставою для реагування на випадки булінгу (цькування) у ТХІ є заява або повідомлення про випадок та/або підозру його вчинення стосовно учасників освітнього процесу, отримані суб'єктами реагування на випадки булінгу (цькування) у ТХІ.

6.2. Крім способів, визначених п. 5.2. цього Положення, заява (повідомлення) може бути подана в усній та/або письмовій формі, у тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації (телефон, соціальні мережі, електронна пошта, електронні месенджери, офіційні веб-ресурси та ін.).

6.3. Повідомити про випадок булінгу (цькування) в ТХІ може будь-яка особа, яка стала його учасником або свідком, або має підозру про його вчинення стосовно учасників освітнього процесу, або отримала про нього достовірну інформацію.

6.4. Проректор з навчально-виховної роботи зобов'язаний вжити заходів невідкладного реагування на повідомлення про випадок булінгу (цькування): оцінити рівень небезпеки життю та здоров'ю сторін булінгу (цькування), негайно втрутитись із метою припинення небезпечного впливу, надати (за потреби) невідкладну медичну та психологічну допомогу, тощо.

6.5. Ректор ТХІ визначає наказом склад комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) з метою проведення розслідування; визначає цим наказом особу зі складу комісії, відповідальну за підготовку матеріалів для засідання (шляхом опитування учасників випадку, з'ясування наявності фото та

відеофіксацій, психологічної характеристики сторін тощо); інформує особу, яка звернулася із заявою, про подальший порядок її розгляду; скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) не пізніше, ніж протягом трьох робочих днів з дня надходження заяви про випадок або підозру, з метою планування та застосування необхідних заходів реагування.

6.5.1. Діяльність комісії ТХІ з розгляду випадків булінгу (цькування):

6.5.1.1. Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) є колегіальним органом ТХІ, який скликається в кожному окремому випадку надходження заяв про випадки булінгу (цькування) у ТХІ, не пізніше, ніж за три робочі дні з дня надходження заяви або повідомлення;

6.5.1.2. До складу комісії входять ректор, проректор з загальних питань, проректор з навчально-виховної роботи, завідувачі кафедрами, викладачі, батьки постраждалого та булерів, інші зацікавлені особи.

6.5.1.3. Комісія на своїх засіданнях розробляє пропозиції та рекомендації з питань, що належать до її компетенції.

6.5.1.4. За підсумками роботи комісії складається протокол.

6.5.1.5. Рішення комісії реєструються в окремому журналі, зберігаються у паперовому вигляді з оригіналами підписів усіх членів комісії.

6.6. За виконання та моніторинг запланованих заходів відновлення та нормалізації психологічного клімату в ТХІ та визначених рекомендацій для учасників булінгу (цькування) згідно з протоколом засідання комісії відповідає уповноважена особа або особа, яка її замінює у разі її відсутності, відповідно до наказу ректора про склад комісії.

6.5.2. До повноважень комісії належать:

6.5.2.1. Розгляд та аналіз матеріалів за результатами проведеного розслідування щодо з'ясування обставин на підставі заяви про булінг (цькування);

6.5.2.2. Визначення сторін булінгу (цькування), можливих причин та необхідних заходів для їх усунення;

6.5.2.3. Планування заходів стабілізації психологічного клімату у колективі, формування емпатії між сторонами булінгу (цькування) та надання соціальних та психолого-педагогічних послуг сторонам булінгу (цькування);

6.5.2.4. Формування рекомендацій для педагогічних працівників ТХІ щодо доцільних методів навчання та організації роботи зі сторонами булінгу (цькування) та їхніми батьками або законними представниками;

6.5.2.5. Формування рекомендацій для батьків або законних представників особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

VII. Застосування заходів виховного впливу

7.1. Заходи виховного впливу застосовуються для відновлення та нормалізації відносин між учасниками освітнього процесу після випадку булінгу (цькування) з метою створення сприятливого для навчання та роботи освітнього середовища.

7.2. Заходи виховного впливу у разі наявності факту булінгу (цькування) у ТХІ застосовуються по відношенню до кривдника, потерпілого та свідків.

7.3. Заходи виховного впливу мають забезпечити дотримання прав та інтересів сторін булінгу (цькування), необхідне виховання та освіти, соціальну та психолого-педагогічну допомогу.

7.4. Заходи виховного впливу реалізуються педагогічними працівниками ТХІ із залученням необхідних фахівців із надання духовної, правової, психологічної та соціальної допомоги.

7.5. Необхідні заходи виховного впливу визначає та планує комісія з розгляду випадків булінгу (цькування) у ТХІ.

7.6. Ректор ТХІ забезпечує виконання заходів для надання духовних, соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування).

7.7. Проректор з навчально-виховної роботи та особа, відповідальна за створення сприятливого освітнього середовища у ТХІ, у межах своїх посадових обов'язків:

7.7.1. Діагностують стан психологічного клімату в колективі, в якому відбувся булінг (цькування);

7.7.2. За результатами діагностики розробляють план корекційної роботи з кривдником та свідками із залученням батьків або законних представників;

7.7.3. Розробляють та реалізують програму індивідуальної реабілітації для потерпілого;

7.7.4. Розробляють профілактичні заходи для групи, в якій зафіксовано випадок булінгу (цькування);

7.7.5. Здійснюють супровід педагогічних працівників, що забезпечують освітній процес для групи, в якій зафіксовано випадок булінгу (цькування);

7.7.6. Забезпечують надання духовного та психологічного супроводу здобувачів освіти, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).

7.8. Педагогічні працівники, що забезпечують освітній процес для групи, в якій зафіксовано випадок булінгу (цькування):

7.8.1. Виконують рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) у ТХІ щодо доцільних методів навчання та організації роботи із сторонами булінгу (цькування) та їхніми батьками або законними представниками;

7.8.2. Виробляють спільно зі здобувачами освіти правила взаємодії групи під час освітнього процесу.

VIII. Відповідальність за булінг (цькування) в освітньому процесі

8.1. Відповідно до Кодексу України про адміністративні порушення, діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації, що вчиняються стосовно будь-якої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу,

внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психологічному або фізичному здоров'ю потерпілого є адміністративним правопорушенням.

8.2. Якщо потерпілій особі від булінгу (цькування) завдано матеріальної шкоди та/або різного ступеня тілесні ушкодження, винна особа може бути притягнена до цивільної та/або кримінальної відповідальності.

8.3. Особи, винні у здійсненні насильства у ТХІ, несуть дисциплінарну, цивільну, адміністративну, кримінальну відповідальність, передбачену чинним законодавством України.

IX. Прикінцеві положення

9.1. Залучення батьків чи законних представників здобувачів вищої освіти у процес розгляду питань щодо випадків булінгу (цькування) у ТХІ, здійснюється за умови неповнолітнього статусу їхніх дітей.

9.2. Дане Положення затверджується рішенням Вченої ради ТХІ та вводить в дію наказом ректора ТХІ.

9.3. Контроль за виконанням вимог цього Положення несуть посадові особи ТХІ у відповідності до своїх функціональних обов'язків.

9.4. Дія цього Положення скасовується рішенням Вченої ради ТХІ.